

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danskeren 1", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 33. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm1930.pdf (tilgået 11. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Jubelaaret 1848.

(Svanesang først i Februar).

- 1 **N**yaars-Morgen, som jeg ventede paa,
Dag og Nat i Vintre mange,
Som i Aanden tit jeg gløde saae,
Hilsed glad i Morgensange!
Rinder lønlig nu du op i Nord!
Kommer saa at kaste Glands paa Jord
Dagens Dronning under Sørgefloret?
- 2 *Sørge-Floret!* ak, det er saa tæt,
Som en Tordensky det ruger!
Skal det klares, skal det flagre let,
Efter Kvidens stille Uger?
Mon guldkammet Morgenhane goel,
Saa kun Skyggen over Kongestol
End for os tilhyller Nytaars-Solen?
- 3 Skal det gjælde, til vor Trøst bestaae,
Varslet for al Verdens Øie?
34Kom med *Fredrik* atter Skyer blaa
Over Danmark i det Høie?
Skal den Soel, som glimted kun engang,
Paa den korte Dag med Natten lang,
Nu forgylde Danmarks Skov og Vange?
- 4 Er det ikke Sorgens store Aar,
Mørkt i Blik og sort i Minder,
Som gjør graat selv Ungdoms gule Haar,
Bleger alle Rosenkinder!
Vækker ei Døds-Aaret trindt om Land
Sorgen over *Fjerde Christian*,
Kviden over *Valdemar* den *Anden* *Christian den Fjerde døde 1648 og Valdemar Seir
1241.!
- 5 *Christian!* vor sidste Kæmpedrot
Med et Lykke-Smiil tilbage!
Danmarks Afmagt, Danmarks Skam og Spot,
Voxde jo fra dine Dage;
Storme Danmarks Skove sønderbrød,
Flaaden kantred i sin Moders Skiød,
Daners Sprog blev jordet hos de Døde!
- 6 *Valdemar!* med visnet Seierskrands,
Sex Gang hundred Aar tilbage,
35Gik fra Lunden du i Dødningdands,
Endte Danmarks Sommerdage;
Nordens Aand, med Odins-Issen graa,
Siden aldrig man paa Thronen saae,
Som hans Gravsted nu kun Bølgen blaaner!
- 7 *Nordens Aand!* Du Jetter overvandt
Meer med Tungen end med Staalet;
Ak! dit store Timeglas udrandt
Da til Sorg for Modersmaalet:
Hjertesorg for Nordens Folkevang,
Smeltende, som Hjertesukkets Klang,
I vort Norden giennem Folkesangen!
- 8 *Folkesang* fra Hjertedybets Væld!
Ogsaa du i Lund forstummer,

Og gienlyder kun endnu i Fjeld
Sørgelig, som Bjørnen brummer;
Falske Toner, som fra Luften kom,
Som med Veir og Vinde skiftes om,
Løfte sig i Sky med Triller tomme!

- 9 Og fra *Syden*, hvor sit Banesaar
Aanden fik med sine Helte,
Stiger derfra ikke sort iaar
Skyen over Sund og Belte!
36 Truer ikke meer end Jern og Staal
Misteltenen Danmarks Tungemaal,
Til en Graad, som den ved *Baldersbaalet*!
- 10 Folkefrihed er det Danske Guld,
Vores Guld og grønne Skove,
Den var Tydsken aldrig tro og huld,
Hvad saa end han vilde love:
Folkefrihed paa et fremmed Sprog!
Folkefrihed under fremmed Aag!
Maa det Danske Blod ei derved koge!
- 11 Under Kamp med Tydsken gamle *Dan*
Stifted *Danmarks* Kongerige,
Hævdet har sig vore Fædres Land
Kun mod Tydsk i haarde Krige,
Slesvig, som idag og som igaar,
Var igiennem tvende *Tusindaar*
Tvistens Æble, rødt af blodig Taare!
- 12 Sank vi nu med det i Tydsklands Favn,
Blødelig i Bærsærks-Arme,
Ei opgav vi kun vort Danske Navn,
Med den gamle Strid og Harmen;
Med vort Navn i Mindets Hovedbog,
Vi opgav vor Frihed og vort Sprog,
For at fange Fisk som Tydsklands Maage!
- 13 37 *Sørge-Floret!* ak, hvor det er tæt!
Som en Tordensky det ruger;
Skal det klares, skal det flagre let,
Efter Kvidens stille Uger?
Det er Knuden, som kun hid og did
Dreier, ikke løser Mandevind,
Det er *Tale mørk* om Nytaarstiden.
- 14 *Nordlys!* I som under Vintersky
Sælsomt glimred for vort Øie,
Boltred eder om hvert Nyaarsny,
Straalekrandsed Kæmpehøie!
Skinner frem nu over Lyng og Lund,
I den mørke Nyaars-Morgenstund!
Bryder Skyen over Belt og Sunde!
- 15 Stærke Nordlys! hvad er eders Værd!
Ingen troer hvad I bebude,
Alle tænke, at trods eders Skiær,
Danmarks Ild og Lys er ude,
Tænke før, alt Liv er kun et Spil,
Ingen *Aand* og ingen *Gud* er til,
End at ei det nu gaaer Danmark ilde!
- 16 *Aandens* Nordlys, som med Morgenskiær
Kasted Glands paa Mark og Enge,
Boltred eder alleryndigst her,
38 Over deiligst Vang og Vænge!
I har Værd kun som I end har Magt,

- Kun naar Danmarks Hjerter slaer i Takt
Med Lys-Tonen, baade høit og sagte!
- 17 Skin da, Nordlys, som i Øie mit
Funkled over Danevange,
Boltred sig saa glødende og frit
Over Nord i Morgensange,
Spaaed Danmark mageløse Kaar,
I sit fredegode Gyldenaar,
Da selv Graad er skøn som *Freias* Taare!
- 18 Dæk med Morgenglands den sorte Sky!
Klar mit Folks det dunkle Øie!
Lad det sees, hvad under Solen ny
Seile skal vor Sø den høie!
Synge vil jeg alt som jeg det seer,
Synge vil jeg, som jeg troer, det skeer,
Skulde end jeg aldrig synge mere.
- 19 *Christjansborg!* hvi lysner du saa brat,
Som engang i Fædres Dage,
Da med Gru man i en Vinternat
Hørde dine Luer brage?
Hvad har reist sig i din Riddersal,
39Krandset om af klare Nordlys! Tal!
Bryd din Taushed dog med Røst fra Svalen!
- 20 Konge-Svale! du paa Christiansborg
Raaber høit med Folkemunden:
Danmark! trods din dybe Aftensorg,
Glæden gryer i Morgenstunden;
Længe, længe leve han,
Frederik, vor *Frodes* Eftermand,
Lyst i Kuld som *Fredegod* den Anden!
- 21 Længe leve vor Kong *Frederik*,
Purpurklædt i Jubelaaret!
Gamle Danmark! klar dit mørke Blik!
Her er Bod for Banesaaret;
Stammen har i *firehundred* Aar
Deelt med Danmark tarvelige Kaar,
Nu sin gyldne Frugt har Stammen baaret!
- 22 Længe leve Nordens Kæmpeaand,
Nys af Bølgen blaa opdukket!
Gud ham løfted med sin Høirehaand,
Rørt dertil ved Havfru-Sukket!
Himlen kun i sex Gang hundred Aar
Rundt med alle sine Stjerner gaaer;
Derfor nu først dages *Jubelaaret*.
- 23 40Længe leve *Danmarks* Havfru fiin,
Som med *Odin* fører Tale,
Hvor hun yndig skiænker Miød og Viin,
I de dunkle Bølgesale!
Der paa Strømmen lægges aldrig lis!
Altid hævde hun sin gamle Priis,
Mindesangens taarefaure Dise!
- 24 Længe leve *Folke-Stemmen* fri!
Folkets Røst er Konge-Loven.
Længe leve Kongens Ord deri,
Saa med Gienlyd svarer Skoven!
Længe leve *Nordens Tungemaal*,
Rundt som Bøge-Løvet, spidst som Naal,
Bidhvast, naar det giælder, dog som Staalet!

- 25 Længe leve i det gamle Soer
Skolen ny med Folk paa Færde,
Som i *Danske* Valdemarers Spor
Ønsked *Christian* den Fjerde,
Fostre Kuld paa Kuld ved *Axels* Grav,
Som i *Axels* Spor paa Land og Hav
Hænge *Dannevirkes* Ledd ilave!
- 26 Længe brænde, efter Folkeret,
Konge-Lyset, som den Vise
Pusted op med sidste Aandedræt,
Til i Graven ham at prise,
Til at skinne over Kongeraad,
Til at skinne over Folkedaad,
Til at klare Folkelivets Gaade!
- 27 See, da breder sig Oplysning mild,
Efter Solens Viis om Vaaren!
See, da brænder som en sagte Ild
Fyrighed i Folke-Aaren!
Alt hvad Mund og Haand fik Evne til.
41Springer ud omkap i Væddespil,
Viisdom øses op af *Mimers* Kilde!
- 28 See, hvor Nordens *Grande-Riger* tre
Gjøre eet med løse Hænder,
Dele med hinanden Vel og Vee,
Har kun Folk og ingen Stænder,
Har, som Bier, kun mod Fiender Braad,
Kun til Storværk, ei til Glimmer Raad,
Mod de *Fremmede* kun Hær og Flaade!
- 29 See, hvor Storkene gjør Rede trygt,
Som paa Fjeldet, saa paa Sletten!
See, hvor Blomsterne sig flokke tykt,
Hvor ei gjælder *Næveretten*!
Hør, hvor alle Fugle synge godt,
For der lyttes selv til Kvidder smaat,
Og i Lunden sig forlyste Drotter!
- 30 Lænker alle falde af paa Stand,
Hvorned *Haand* vil *Aander* binde,
De for Aanden er som Reb af Sand,
Gaae ham senest dog af Minde!
Kæmpeloven byder: Haand mod Haand!
Gjallarhornet lyder: *Aand* mod *Aand*!
Lyder saa, mens *Heimdal* er i Aande.
- 31 Med det samme briste alle Baand,
Som forholde hvad vi savne!
Røre frit sig baade Fod og Haand,
Naar de skade ei, men gavne!
Loven lyder saa i *Nordens Aand*:
Kun til Tyv og Skielm er Bast og Baand,
For fribaaren værst er Fængsels Vaande!
- 32 Krig skal føres kun mod vilde Dyr,
Og i Kamp for Fædrelandet,
Loven holde skal paa Landet Styr,
42Hæren er til Krig og intet andet,
Leg med Krudt er Leg med Liv og Ild,
Trældom gjør ei diærv, ei Lærdom snild,
Borgeleie freder Lastens Kilder!
- 33 Hunde, som man drive maa i Skov,
Jage, gaaer det høit, en Hare,
Værnepligtens ene rette Lov

- Det er Fædrelandets Fare;
Himlen raader dog for Held paa Jord,
Kæmper fattes ei, hvor Kraften boer,
Æren steiler under Friheds Spore!
- 34 See, hvor Skibe under alle Flag
Strømme ind og ud af Sundet,
Losse, lade, baade Nat og Dag,
Hvor Frihavnen de har fundet!
Hør, hvor de paa alle Tungemaal
Raabe Hurra til vort Danmarks Skaal,
Som vil Alt undtagen *Ufred* taale!
- 35 See, hvor under Eg og Bøg i Skov
Skarerne sig yndig leire,
Medens, efter egen Kæmpelov,
Ungdom lærer let at seire!
Hør, hvor, baade gammeldags og ny,
Folkesangen stiger høit i Sky,
Som fra Landet, saa fra Konge-Byen!
- 36 See engang den lille *Ædelsteen*
Freias Datter med *Sølvbue*!
Hun har lært at spinde Guld paa Teen,
Som den bedste Hellas-Frue;
Som en Turteldue for sin Ven,
Valborgs Vise hun dog kvæder end,
Paa sit *Modersmaal* til Verdens Ende!
- 37 43See i Værksted, see paa Mark og Bro,
See i alle Læse-Stuer!
Meer end Tyve før gjør nu kun To,
For de gjør hvad bedst dem huer!
De gjør eet, som hver til sit faaer Ram,
De gjør kun det Hele Spot og Skam,
Som vil alle fuske paa det Samme!
- 38 Hør i Folkeraad og Vennelag,
Hvor de skifte Ord med Snilde,
Hver om Sit, som om den klare Sag:
Drikken klar af Mimers Kilde,
Alle fyndig om den Danske Arv,
Modersmaalets Krav og Rigets Tarv,
Folkets Liv og Lyst, som Bøge-Marven!
- 39 See i Nordens Skole, lys og høi,
Nordens Aand sig aabenbare,
Reise Hallen med de mange Fløi
For det Dybe og det Klare,
For al Vidskab, der er som et Hav:
Midgaards-Ormens Seng og Mangens Grav,
Veien dog til Hesperiders Have!
- 40 Hør de Lærde selv, og ingen Bog,
Tale om, hvad Livet baader!
Hør, hvorlunde de paa Nordens Sprog
Løse kan og binde Gaader,
Maale Tidens Løb og Lynets Fart,
Mindes, Enden gjør kun Alting klart,
Vise, Alting har sin Grund i Arten.
- 41 Hør, hvor jævnt de Christne tale kan,
Med vor Danske Moders Tunge,
Om det Høieste i Guds Forstand,
Om hvad helst Serapher sjunge,
Om, hvad skee og om hvad skinne skal,
44Naar ei meer paa Aar der tages Tal,

Solen sees ei meer, og Stjerner falde!

42 Hør, hvor sødt de, med vor Moders Røst,
Kan om Kjærligheden kvæde,
Om den dybe Fred, den store Trøst,
Og den stille Hjertensglæde;
Hvor de bede fromt med favre Ord
For det lille, milde Folk i Nord,
Snarest ligt Guds eget Folk, det Store!

43 Det var Synet mit i mange Aar,
Fra mit stille Læse-Kammer,
Det var Synet mit paany igaar,
Under klare Nordlys-Flammer;
Var et Blændværk kun det Nordlys-Skin?
Nei dog, ei foer Nordens Aand med Vind,
Ei gik alle Tiders Lys iblinde!

44 Daler Solen klar og rosenrød,
Under Fugle-Aftensangen,
Alle spaae sig deraf Morgen sød,
Naar de kiende Himmelgangen,
Tidens Soel i hver en Himmelegn,
Stiger deilig under samme Tegn,
Hvor i Hav den yndig saaes at segne.

45 Og hvor saaes dog under Himmeltag
En saa yndig Aftenrøde,
Som i Danmarks gamle Vennelag,
Under Drotter senest døde!
Skjalde-Sangen ved den grønne Strand
Over *Frederik* og *Christian*,
Hørde Mage vel man trindt om Lande!

46 Sang vel saa sig noget Folk i Grav!
Svæved saa med Jubel-Røster
Dags-Herolder over noget Hav,
45Hvor ei klart det blev i Øster,
Hvor der ei stod Morgen-Guld i Støb,
Laae en Morgenrøde klar i Svøb,
Til at straale over Verdens-Løbet!

47 Nei, gik Jord og Himmel ikke feil,
Med hvert Stjernelys paa Bue,
Og er i det Forbigangnes Speil
Fremtids Varsel end at skue,
Da er *Frederiks* og *Christjans* Baar
Vintergække, som bebude Vaar,
Sørgetiden Dør til Jubelaaret!

48 Tit vi fik den værste Vinterdag
Med den varme Steen i Vandet,
Tit og Nat, et Øieblik før Dag,
Ruged mørkest over Landet,
Immer dog i tvende Tusindaar
Dannemark fik atter Dag og Vaar,
Immer dog til Guld blev *Freias* Taare!

49 Er da nu end Sørgefloret tæt,
Skjuler Alt for Hverdags-Øiet,
Tiden snart dog kræve vil sin Ret,
Da forsvinder Sørgetøiet,
Da vi see, at Nord har gode Kaar,
Sorgen smelter da som lis i Vaar,
Klokken kimer da for Jubelaaret!

50 *Danmark!* kom da, med dig selv, ihu

Kun din gamle *Lykke-Stjerne!*
Hav kun ei for Bølgegangen Gru
I din Sø og i din Hjerne!
Om end Tydsken teer sig nok saa Spansk,
Bliver du kun ved at tale Dansk,
Tydskland ei med dig sig skal "*forganske.*"
